

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2015. gada 3. jūlijā

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Gunārs Kusiņš, tiesneši Kaspars Balodis un Kristīne Krūma,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Olava Cera, Jāņa Jurkāna un Haralda Velmera (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēji) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 106/2015),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka pēc būtības Pieteikuma iesniedzēji lūdz Satversmes tiesu atzīt 2014. gada 25. septembra likuma „Grozījumi Maksātnespējas likumā” (turpmāk – Maksātnespējas likuma grozījumi) 2. pantu un 2014. gada 30. oktobra likumu „Grozījumi likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”” (turpmāk – Interešu konflikta likuma grozījumi) par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pantam un 106. panta pirmajam teikumam un spēkā neesošiem no to pieņemšanas brīža.

2. Ar Maksātnespējas likuma grozījumu 2. pantu Maksātnespējas likuma 9. panta pirmā daļa papildināta ar otro teikumu šādā redakcijā: „Amata darbībā maksātnespējas procesa administratori ir pielīdzināti valsts amatpersonām.” Atbilstoši Maksātnespējas likuma pārejas noteikumu 34. punktam minētie grozījumi stājušies spēkā 2015. gada 1. martā.

Savukārt Interesešu konflikta likuma grozījumi paredz papildināt likuma „Par interesešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 4. panta pirmajā daļā noteikto valsts amatpersonu uzskaitījumu ar jaunu 26. punktu šādā redakcijā: „26) maksātspējas administrators”. Likuma „Par interesešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” pārejas noteikumu 22. punkts noteic, ka minētie grozījumi stājas spēkā 2016. gada 1. janvārī.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums un faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēji ir tiesīgi iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Pieteikuma iesniedzēji apstrīd divu likumu normu atbilstību Satversmei. Satversmes tiesas likuma 18. panta otrā daļa noteic, ka vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama vienīgi šajā likumā norādītajos gadījumos.

Satversmes tiesas praksē ir nostiprināta atziņa, ka, ņemot vērā Satversmes tiesas procesa ekonomijas principu, atsevišķos gadījumos viena pieteikuma ietvaros var apstrīdēt arī vairāku likumu normas (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2. kolēģijas 2008. gada 18. septembra lēmumu par lietas Nr. 2008-34-01 ierosināšanu un 2008. gada 29. jūlija lēmumu par lietas Nr. 2008-36-01 ierosināšanu*). No pieteikumā ietvertā pamatojuma ir gūstams apstiprinājums tam, ka abu apstrīdēto likumu normas ir savstarpēji cieši saistītas un to izskatīšana vienas lietas ietvaros veicinās lietas vispusīgu un ātru izskatīšanu.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrās daļas prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikvienu persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt minētā panta sestās daļas 1. punkts prasa šo uzskatu pamatot.

Pieteikuma iesniedzēji norāda, ka Maksātnespējas likuma grozījumu 2. pantā un Interesu konflikta likuma grozījumos (turpmāk arī – apstrīdētās normas) noteiktais valsts amatpersonas statuss viņiem kā maksātnespējas procesa administratoriem liedz vienlaicīgi būt par zvērinātiem advokātiem, tādējādi ierobežojot Pieteikuma iesniedzēju tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu.

Maksātnespējas likuma grozījumu 2. pants ir stājies spēkā 2015. gada 1. martā. Minētā norma attiecas uz Pieteikuma iesniedzējiem no tās spēkā stāšanās dienas.

Savukārt Interesu konflikta likuma grozījumi stāsies spēkā 2016. gada 1. janvārī. Tādējādi iespējamais pamattiesību aizskārums Pieteikuma iesniedzējiem varētu rasties nākotnē.

Satversmes tiesas praksē ir atzīts, ka pamattiesību aizskārums var būt arī nākotnē sagaidāms. Tas nozīmē, ka pastāv pamatota un ticama iespējamība, ka apstrīdētās normas piemērošana varētu radīt nelabvēlīgas sekas konstitucionālās sūdzības iesniedzējam (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā*

Nr. 2009-74-01 12.1. punktu). Vērtējot nākotnē sagaidāmu personas pamattiesību ierobežojumu un izlemjot jautājumu par lietas ierosināšanu, Satversmes tiesa ņem vērā gan risku, ka šis ierobežojums nenovēršami skars konkrēto personu, gan arī iespējamo personas tiesisko interešu aizskārumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 22. jūnija sprieduma lietā Nr. 2009-111-01 10. punktu).*

Pieteikumā ir sniegts pamatojums tam, ka Interesešu konflikta likuma grozījumi pēc to spēkā stāšanās tiks piemēroti Pieteikuma iesniedzējiem kā maksātnespējas procesa administratoriem un varētu ierobežot viņiem Satversmē noteiktās pamattiesības. Tāpat Pieteikuma iesniedzēji ir norādījuši uz tādu savu tiesisko interešu iespējamo aizskārumu, kura dēļ lieta Satversmes tiesā būtu ierosināma jau pirms minēto tiesību normu spēkā stāšanās.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

8. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu pieteikumu Satversmes tiesai var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav. Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtnā daļa nosaka: „Konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās. Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.”

8.1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējiem attiecībā uz prasījumu izvērtēt Maksātnespējas likuma grozījumu 2. panta satversmību nav iespēju aizstāvēt savas aizskartās pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Maksātnespējas likuma grozījumu 2. pants ir stājies spēkā 2015. gada 1. martā. Tā kā pamattiesību ierobežojums izriet tieši no minētās normas, termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no tās spēkā stāšanās dienas, tas ir, no – 2015. gada 1. marta. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2015. gada 17. jūnijā.

Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots, un pieteikums šajā prasījuma daļā atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtnās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

8.2. Uz pieteikumu daļā par Interesu konflikta likuma grozījumu satversmības izvērtēšanu nav attiecināmas Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās un ceturtais daļas prasības, jo pamattiesību aizskārums Pieteikuma iesniedzējiem varētu rasties nākotnē.

9. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktam pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota katras apstrīdētās normas neatbilstība katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiskā spēka tiesību normai.

Pieteikumā ietverts prasījums atzīt apstrīdētās normas par neatbilstošām Satversmes 1. pantam. Satversmes 1. pants noteic, ka Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika. Satversmes tiesa ir vairākkārt secinājusi, ka no šā panta izriet virkne tiesiskas valsts principu, tostarp taisnīguma, tiesiskās paļāvības un samērīguma princips (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2003. gada 25. marta sprieduma lietā Nr. 2002-12-01 secinājumu daļas 1. punktu*). Tomēr pieteikumā nav norādīts, kuram konkrēti no Satversmes 1. panta izrietošajam tiesiskas valsts principam neatbilst katra apstrīdētā norma, kā arī nav sniegts juridiskais pamatojums tam, kādā veidā izpaužas šī neatbilstība.

Līdz ar to pieteikums daļā par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 1. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

10. Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 106. panta pirmajam teikumam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai.

Līdz ar to pieteikums daļā par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 106. panta pirmajam teikumam atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par 2014. gada 25. septembra likuma „Grozījumi Maksātnešpējas likumā” 2. panta un 2014. gada 30. oktobra likuma „Grozījumi likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 106. panta pirmajam teikumam” pēc Olava Cera, Jāņa Jurkāna un Haralda Velmera pieteikuma (pieteikums Nr. 106/2015).

2. Atteikties ierosināt lietu par 2014. gada 25. septembra likuma „Grozījumi Maksātnešpējas likumā” 2. panta un 2014. gada 30. oktobra likuma „Grozījumi likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam.

3. Atzīt, ka nav nepieciešams uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – iesniegt atbildes rakstu, jo 2015. gada 16. janvārī Satversmes tiesā ir ierosināta lieta Nr. 2015-03-01 un lieta Nr. 2015-04-01 „Par 2014. gada 25. septembra likuma „Grozījumi Maksātnešpējas likumā” 2. panta un 2014. gada 30. oktobra likuma „Grozījumi likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam un 106. panta pirmajam teikumam” un Saeima jau ir iesniegusi atbildes rakstus ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 4. kolēģijas priekšsēdētājs

G. Kusiņš